

*Datainspektionen
informerar*

*Samtycke enligt
personuppgiftslagen*

11

Innehåll

Kort om personuppgiftslagen	4
Vad är samtycke enligt PuL?	6
Olika slag av samtycke	8
Samtycket behöver inte vara skriftligt	10
Vem kan samtycka?	11
Återkallelse av lämnat samtycke	12
Behandling av personuppgifter i strid med kravet på samtycke	14
Samtycke i några särskilda situationer	14
Ideella organisationer	14
Uppgifter om lagöverträdelse m.m.	15
Forskning.....	15
Registrering i avvaktan på samtycke och bortfallsanalyser	16
Arbetslivet.....	17
Internet	17
Abonnentupplysning	18
Elektronisk kommunikation	18
Samtyckets betydelse för anmälningsskyldigheten	19
Bilaga: Exempel på skriftligt samtycke	20

Datainspektionen har bl.a. till uppgift att ge personuppgiftsansvariga råd och vägledning om tolkningen av personuppgiftslagen (1998:204), PuL. Med den här skriften vill Datainspektionen informera och ge vägledning om innebörden av kravet på samtycke enligt PuL. Skriften riktar sig i första hand till personuppgiftsansvariga.

Stockholm i januari 2003

Kort om personuppgiftslagen

Syftet med PuL är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Utgångspunkten i PuL är att den enskilde själv ska avgöra om personuppgifter om honom eller henne får behandlas.

PuL:s bestämmelser gäller när behandlingen av personuppgifter – t.ex. insamling, registrering eller lagring – är helt eller delvis automatiserad. PuL gäller även för manuell behandling av personuppgifter, om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

PuL gäller inte om det skulle strida mot tryck- eller yttrandefriheten. Undantag gäller också för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande. Om det i annan lag eller förordning finns bestämmelser som avviker från PuL gäller de bestämmelserna i stället för reglerna i PuL. Om behandling av personuppgifter görs uteslutande för privata ändamål gäller inte heller PuL.

I PuL regleras under vilka förutsättningar det är tillåtet att behandla personuppgifter. Utgångspunkten är att behandling är tillåten endast om den registrerade har lämnat sitt samtycke. Från den regeln finns det omfattande undantag. Det anges bl.a. att personuppgifter får behandlas om behandlingen är nödvändig för att ett avtal med den registrerade ska kunna fullgöras, för att vitala intressen för den registrerade ska kunna skyddas, eller om behandlingen är nödvändig i samband med myndighetsutövning eller efter intresseavvägning. Om behandlingen avser känsliga uppgifter, personnummer, uppgifter om lagöverträdelse eller överföring av personuppgifter till tredje land finns ytterligare begränsningar. Det är viktigt att den

personuppgiftsansvarige redan innan en personuppgiftsbehandling påbörjas gör klart om behandlingen ska grundas på samtycke från de registrerade eller på någon annan bestämmelse i PuL. Bestämmelser om behandling av personuppgifter utan samtycke finns också i andra författningar. Det gäller främst myndigheters register på olika specialområden, t.ex. lagen (1998:544) om vårdregister och polisdatalagen (1998:622).

En viktig del i integritetsskyddet är att den registrerade informeras om de behandlingar av personuppgifter som utförs. PuL innehåller utförliga regler om kravet på information. Datainspektionen har gett ut allmänna råd till ledning för tillämpningen av dessa regler.

PuL innehåller även regler om krav på den personuppgiftsansvarige och på de behandlingar som utförs samt regler om säkerhet och skadestånd m.m.

På Datainspektionens webbplats, www.datainspektionen.se, finns ytterligare informationsmaterial med detaljerade upplysningar om innehållet i PuL.

Vad är samtycke enligt PuL?

Ett samtycke ska vara

- individuellt
- frivilligt
- särskilt
- otvetydigt och
- informerat.

I PuL definieras samtycke som varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken den registrerade, efter att ha fått information, godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne.

Samtycket ska vara *individuellt*. Det ska således vara den registrerade som genom viljeyttringen godtar behandlingen av personuppgifter. Det räcker inte att t.ex. en förening för sina medlemmars räkning godtar behandling av personuppgifter.

Att ett samtycke ska vara *frivilligt* kan sägas innebära att den enskilde i praktiken måste ha ett fritt val att avgöra om hans eller hennes uppgifter ska få behandlas. Frågan har belysts av Datalagskommittén i förarbetena till PuL. Kommittén anförde följande (SOU 1997:39 s. 342).

Samtycke till en viss uppgiftsbehandling kan uppställas som en förutsättning för att den registrerade ska få något som han eller hon önskar eller behöver, t.ex. ett telefonabonnemang, en semesterresa, en livsnödvändig sjukvårdsbehandling, anställning, bostadsbidrag etc. Är situationen sådan att den registrerade i praktiken inte kan avstå, kan samtycket inte gärna vara "frivilligt"; möjligen får här göras ett undantag för det fallet att det kan visas att den registrerade skulle ha lämnat samtycket även utan "tvånget". Också det förhållan-

det att en registrerad allmänt sett kan ha en underordnad eller beroende ställning i förhållande till den personuppgifts-ansvarige, såsom när en arbetsgivare begär samtycke till registrering av uppgifter om arbetstagare eller arbetssökande, bör beaktas vid bedömningen av om ett samtycke har lämnats frivilligt på det sätt som dataskyddsdirektivet kräver.

I de flesta fall vållar inte kravet på frivillighet några bekymmer utan den enskilde får, efter att ha erhållit information om behandlingen, själv ta ställning till om han eller hon accepterar den för att t.ex. erhålla en vara eller tjänst. Konsekvensen av att man inte samtycker kan bli att man inte får varan eller tjänsten.

Om däremot myndigheter skulle kräva samtycke till behandling av personuppgifter som en förutsättning för att tillhandahålla samhällliga tjänster kan det dock starkt ifrågasättas om kravet på frivillighet är uppfyllt. I fall där den enskilde inte har någon verklig valmöjlighet måste den personuppgifts-ansvarige finna annat stöd för behandlingen i PuL eller i särskild lagstiftning.

Kravet på att samtycket ska vara *särskilt* innebär att ett generellt samtycke till behandling av personuppgifter inte godtas. Samtycket ska avse behandling för ett eller flera preciserade ändamål. Det har t.ex. inte godtagits som samtycke att enskilda generellt medger att hälsouppgifter om dem får behandlas för allehanda framtida forskning.

Att samtycket ska vara en *otvetydig viljetryckning* innebär att det inte får råda någon tvekan om att den registrerade godtar behandlingen av personuppgifter som rör honom eller henne. Det är den personuppgiftsansvarige som har bevisbördan för att samtycke faktiskt finns. När det gäller känsliga uppgifter, dvs. uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening samt sådana personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv krävs att samtycket ska vara uttryckligt. Det innebär att samtycket måste komma till uttryck på ett särskilt tydligt

sätt. Det betyder att det ligger i den personuppgiftsansvariges intresse att välja en form för samtycket som tydligt visar den registrerades vilja. Samtycke genom s.k. *konkludent* handlande är inte tillräckligt, se nästa avsnitt.

För att samtycket ska vara giltigt enligt PuL, ska den registrerade ha fått tillräcklig *information* om behandlingen. Den registrerade måste ha fått sådan information att han eller hon kan ta ställning till om hans eller hennes personuppgifter ska få behandlas för det ändamål och på det sätt som planerats. Ett samtycke kan således inte omfatta annan behandling än sådan som den registrerade fått information om.

Olika slag av samtycke

Samtycke kan ske genom *konkludent* handlande, men *hypotetiskt* och *tyst* samtycke kan inte godtas

I praktiken finns det olika sätt att informera och inhämta respektive lämna samtycke på. Om den personuppgiftsansvarige och den tilltänkt registrerade har kontakt på något sätt (vid sammanträffande, per telefon eller skriftligen) i samband med att den personuppgiftsansvarige lämnar information om behandlingen och den registrerade uttryckligen samtycker, blir det knappast några problem med samtyckets giltighet. Det finns dock andra fall som kan vålla problem eller som inte kan godtas som samtycke i PuL:s mening.

En situation är att den personuppgiftsansvarige gör ett antagande om att den registrerade inte har något att erinra mot behandlingen. Ett sådant *hypotetiskt samtycke* kan aldrig godtas som ett samtycke enligt PuL hur välgrundad hypotesen (antagandet) om den registrerades inställning till behandlingen än är, eftersom en sådan hypotes inte kan anses vara en viljeytring.

En annan form av samtycke som inte heller kan godtas är *tyst samtycke*. Det innebär att den registrerade informeras om en tilltänkt behandling och ges en viss frist för att motsätta sig behandlingen. Tanken är då att den registrerade själv ska ta initiativet för att stoppa behandlingen. Den personuppgiftsansvarige kan dock inte kräva att den registrerade själv ska vara aktiv för att slippa en planerad behandling som kräver samtycke. Samtycket ska ju vara en otvetydig viljeyttring.

Däremot kan *konkludent handlande* grunda ett samtycke. Konkludent handlande innebär i detta sammanhang att den registrerade lämnar efterfrågade uppgifter efter att ha fått information om såväl den tilltänkta behandlingen, som att det är frivilligt att lämna uppgifterna och att uppgiftslämnandet betraktas som ett samtycke. Som exempel kan nämnas att den som skickar in en talong med ifyllda namn- och adressuppgifter till ett företag för att erhålla marknadsföringsmaterial därigenom får anses ha samtyckt till den behandling som krävs för att administrera utskicket av materialet. Enligt PuL får personnummer behandlas utan samtycke endast om det finns beaktansvärda skäl. Ett exempel på att konkludent handlande kan godtas som samtycke även beträffande personnummer förekommer i samband med videouthyrning. Konstitutionsutskottet har i sitt betänkande *Behandling av personuppgifter och IT* (2000/01:KU19 s. 19) beträffande registrering av personnummer vid videouthyrning anfört att videouthyrare inte har någon rätt att få uppgift om personnummer från sina kunder, och att kunderna inte heller har någon skyldighet att lämna personnummer till videouthyrare när de vill hyra en film. Om en kund lämnar ut sitt personnummer till videouthyraren i en sådan situation får det därför anses ske med samtycke. Situationen har sin motsvarighet vid många andra affärsuppgörelser av privat karaktär, där utlämnandet av personnumret är att se som ett avtalsvillkor som kunden är fri att godta eller förkasta. Av vikt i sammanhanget är att det är tydligt för kunden på vilket sätt och för vilka ändamål videouthyraren avser att behandla uppgiften om personnummer.

Konkludent handlande är i normalfallet inte godtagbart som samtycke till behandling av *känsliga* personuppgifter eftersom ett sådant samtycke måste vara uttryckligt på det sätt som beskrivits i avsnittet *Vad är samtycke enligt PuL?*

Samtycket behöver inte vara skriftligt

Samtycket kräver inte viss form. Det behöver inte vara skriftligt utan kan lämnas muntligt, men skriftligt samtycke kan vara bra för att dokumentera samtycket.

I PuL finns inte några krav på att samtycket ska vara skriftligt eller att det ska dokumenteras. Det kan således räcka med ett muntligt samtycke. Eftersom det är den personuppgiftsansvarige som har bevisbördan för att samtycke verkligen föreligger kan det vara lämpligt att på något sätt dokumentera det lämnade samtycket. Det kan ske på olika sätt, allt ifrån en enkel notering i en lista över exempelvis presumtiva kunder till att skriftligt samtycke inhämtas och bevaras. Det kan vara både praktiskt och lämpligt att utarbeta en blankett (i bilaga ges ett exempel på hur en sådan kan se ut). Den bör innehålla information om den tilltänkta behandlingen. Vidare bör det i anslutning till utrymmet för den enskildes underskrift anges att han eller hon tagit del av informationen och samtycker till behandlingen. Om skriftlig information ges separat är det lämpligt att ett exemplar av den informationen förvaras i anslutning till samtycket så att det i efterhand kan konstateras vad samtycket omfattat.

Samtycke kan också inhämtas digitalt, t.ex. via Internet eller e-post. Det kan vara naturligt att inhämta samtycke på detta sätt om också övrig kommunikation sker via nätet. Även här gäller att information om den tilltänkta behandlingen måste ges.

Informationen kan lämpligen framgå i samband med en presentation av aktuell tjänst och en förfrågan om samtycke kan göras i anslutning till tjänsten, t. ex. i samband med registrering. Den registrerade får på så sätt möjlighet att lämna sitt samtycke i anslutning till att han eller hon ansluter sig till tjänsten. Det är den personuppgiftsansvarige som har bevisbördan för att samtycke föreligger. Här finns det för den personuppgiftsansvarige anledning att vara särskilt försiktig eftersom det inte med säkerhet går att identifiera en person som lämnar sitt samtycke via Internet eller e-post, såvida det inte förekommer särskilda identifikationsförfaranden i anslutning till systemet.

Vem kan samtycka?

Endast den som kan förstå innebörden av ett samtycke kan lämna ett giltigt samtycke i personuppgiftslagens mening.

Enligt PuL är det den registrerade, dvs. den som personuppgifterna avser, som kan samtycka till behandling av personuppgifterna.

För att ett giltigt samtycke ska kunna ges krävs att den registrerade är kapabel att förstå innebörden av samtycket. I fråga om vuxna personer är det kravet vanligtvis uppfyllt. Vuxna personer kan dock sakna förmåga att förstå innebörden av ett samtycke. De kan t.ex. vara psykiskt sjuka eller dementa. Om så är fallet kan en eventuell behandling av personuppgifter inte heller grundas på samtycke från t.ex. en anhörig. Behandlingen får istället utföras med stöd av någon annan bestämmelse i PuL eller annan författning. Om det inte är möjligt får den personuppgiftsansvarige avstå från behandlingen.

Också den som är underårig (dvs. under 18 år) kan lämna giltigt samtycke till en tilltänkt behandling om han eller hon är kapabel att förstå innebörden av samtycket. Något entydigt svar på frågan om även den underåriges vårdnadshavare måste lämna sitt samtycke för att behandlingen ska vara tillåten, kan inte ges. Det varierar från fall till fall och beror på faktorer som ålder, uppgifternas art och ändamålet med behandlingen. Om det rör sig t.ex. om forskning där man använder uppgifter om äldre tonåringar kan det vara lämpligt att inhämta samtycke från *både* tonåringen och vårdnadshavaren. Om det är forskning som rör yngre barn ska samtycke alltid inhämtas från vårdnadshavaren.

Om uppgifter om underåriga ska behandlas är det särskilt viktigt att göra en seriös bedömning av den unges förmåga att förstå de totala konsekvenserna av en behandling. En tumregel kan vara att den som fyllt 15 år normalt är kapabel att ta ställning i samtyckesfrågan. Många gånger är det dock så att andra regler än de som finns i PuL hindrar att personuppgifter om barn behandlas. Det finns t.ex. begränsningar när det gäller att skicka direktreklam till barn.

Återkallelse av lämnat samtycke

Om man återkallar ett samtycke till behandling av personuppgifter får *ytterligare* uppgifter inte behandlas, men behandlingen av uppgifter som redan samlats in får fortsätta.

I de fall behandlingen av personuppgifter utförs med stöd av PuL och bara är tillåten om den registrerade har lämnat sitt samtycke, kan den registrerade när som helst återkalla sitt samtycke. En återkallelse av ett lämnat samtycke medför att

ytterligare personuppgifter om den registrerade därefter inte får samlas in eller på annat sätt behandlas. Uppgifter som redan samlats in får trots återkallelsen fortsätta behandlas i enlighet med det ursprungligen lämnade samtycket men uppgifterna får t.ex. inte uppdateras eller kompletteras. Det är alltså inte möjligt för den registrerade att genom att återkalla ett samtycke stoppa behandling av uppgifter som redan samlats in med stöd av samtycke. Ett grundläggande krav i PuL är dock att de personuppgifter som behandlas ska vara riktiga och om nödvändigt aktuella. Detta krav innebär att personuppgifter normalt inte kan behandlas någon längre tid efter det att ett samtycke återkallats eftersom den personuppgiftsansvarige inte längre vare sig vet eller har möjlighet att ta reda på om de är riktiga. De registrerade uppgifterna kan med tiden bli oriktiga, t.ex. adresser genom att den registrerade har flyttat. Man kan då behöva ta bort (upphöra att behandla) sådana uppgifter.

När det gäller verkningarna av att man återkallar ett lämnat samtycke finns det avvikande regler i den nya lag om biobanker i hälso- och sjukvården m.m. som trädde i kraft den 1 januari 2003. Enligt denna lag ska vävnadsprover som sparats i en biobank förstöras eller aidentifieras om samtycket från den som lämnat provet återkallas. När det däremot gäller de personuppgifter som kan finnas i register i anslutning till biobanken gäller PuL:s regler, dvs. att man inte får samla in några nya uppgifter efter att samtycket återkallats men att man kan fortsätta att använda de uppgifter som redan samlats in.

Återkallelsen kan vara antingen muntlig eller skriftlig. Den registrerade har bevisbördan för att en återkallelse gjorts och för uppgift om när den gjordes.

Behandling av personuppgifter i strid med kravet på samtycke

Om man behandlar personuppgifter i strid med kravet på samtycke kan följden bli ingripande från Datainspektionen, skadestånd och i vissa fall straff.

Behandlas personuppgifter i strid med kravet på samtycke kan Datainspektionen genom påpekanden eller liknande förfaranden försöka åstadkomma rättelse. Går det inte att få rättelse kan inspektionen vid vite förbjuda annan behandling av uppgifterna än lagring. I särskilt allvarliga fall kan Datainspektionen ansöka hos länsrätten om att uppgifterna ska utplånas.

I vissa fall är det straffbart att behandla personuppgifter i strid med kravet på samtycke och om den registrerade utsatts för skada eller kränkning kan man bli skyldig att betala skadestånd.

Samtycke i några särskilda situationer

Ideella organisationer

Ideella organisationer kan inom ramen för sin verksamhet behandla känsliga personuppgifter *utan* samtycke enligt 17 § PuL. Man bör dock notera att om en organisation behandlar känsliga personuppgifter med stöd av denna bestämmelse kan organisationen endast behandla uppgifter inom ramen för sin verksamhet. Om organisationen vill behandla uppgifter i *annan* verksamhet eller om uppgifterna ska lämnas ut till tredje man,

måste därför ett *uttryckligt* samtycke inhämtas från de registrerade för att behandlingen ska vara laglig. Vad som avses med uttryckligt framgår av avsnittet *Vad är samtycke enligt PuL?*

Uppgifter om lagöverträdelser m.m.

Från regeln att den enskilde kan samtycka till all slags behandling av personuppgifter finns ett undantag. I 21 § första stycket PuL finns ett förbud för andra än myndigheter att behandla uppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden. Det förbudet kan inte upphävas genom samtycke från den registrerade. Den som vill behandla sådana uppgifter måste hitta en annan grund för behandlingen. Det har dock ansetts (KU 2000/01:19 s. 16) att de nu angivna bestämmelserna inte hindrar den enskilde att behandla uppgifter om sig själv.

Forskning

Behandling av personuppgifter på forskningsområdet förutsätts med hänsyn till forskningsetiska principer ofta ske med stöd av samtycke även om det inte alltid krävs enligt PuL. Känsliga personuppgifter får t.ex. behandlas för forsknings- och statistikändamål, om behandlingen är nödvändig enligt 10 § PuL och om samhällsintresset av det forsknings- eller statistikprojekt där behandlingen ingår klart väger över den risk för otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet som behandlingen kan innebära. Om behandlingen godkänts av en forskningsetisk kommitté anses dessa förutsättningar uppfyllda. I de fall forskaren eller den forskningsetiska kommittén anser att samtycke ska utgöra grunden för behandlingen krävs att information ges och att samtycket från den enskilde är uttryckligt. Det är viktigt att informationen och samtycket omfattar inte bara själva deltagandet i forskningsprojektet utan också den personuppgiftsbehandling som förekommer inom ramen för forskningsprojektet.

Registrering i avvaktan på samtycke och bortfallsanalyser

Viss registrering av personuppgifter kan behövas för att samtycke ska kunna inhämtas. En sådan registrering kan av naturliga skäl inte grundas på samtycke men kan ändå vara tillåten enligt 10 § PuL. Känsliga personuppgifter får dock inte behandlas, utan behandlingen bör begränsas till de uppgifter som behövs för att den personuppgiftsansvarige ska få kontakt med den registrerade.

I samband med statistiska bearbetningar av personuppgifter uppkommer ett särskilt problem beträffande s.k. bortfallsanalyser. Med bortfallsanalys menas en statistisk analys av uppgifter om den som inte har velat medverka i den statistiska undersökningen.

Om en viss behandling av personuppgifter är tillåten bara när den enskilde lämnat sitt samtycke, får uppgifter om den berörde inte behandlas om samtycke inte ges. Det innebär att bortfallsanalyser inte får genomföras. I en sådan situation kan dock den personuppgiftsansvarige efterfråga samtycke till att behandla vissa personuppgifter för bortfallsanalys. Vägrar den enskilde, får bortfallsanalysen inte omfatta hans eller hennes personuppgifter. Frågan om deltagande i bortfallsanalys kan givetvis ställas redan i samband med begäran om samtycke.

Det sagda tar sikte på bortfallsanalyser i samband med behandling av personuppgifter som är tillåten endast med stöd av samtycke. Annat kan gälla vid behandling av personuppgifter som i sig är tillåten utan samtycke. Exempelvis har det ansetts att analyser om de personer, som har utvalts att delta i statistiska undersökningar inom ramen för den officiella statistiken, men av skilda anledningar inte deltar i undersökningarna, ska kunna göras utan samtycke (prop. 2000/01:27 s. 55 f).

Arbetslivet

Arbetstagare befinner sig ofta i en beroendeställning till arbetsgivaren. Behandling av personuppgifter i arbetslivet med stöd av samtycke bör därför begränsas till sådana situationer där arbetstagaren har ett verkligt fritt val och senare kan ta tillbaka sitt samtycke utan att det medför några nackdelar för honom eller henne. Datainspektionen har gett ut särskild information om personuppgifter i arbetslivet (*Datainspektionen informerar nr 7*).

Internet

Behandling av personuppgifter via Internet innebär att uppgifterna kan komma att behandlas i tredje land, dvs. ett land som inte ingår i EU eller är anslutet till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt 33 § PuL är det förbjudet att till tredje land föra över personuppgifter som är under behandling om landet inte har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifterna. Frågan om skyddsnivån är adekvat ska bedömas med hänsyn till samtliga omständigheter som har samband med överföringen. Särskild vikt ska läggas vid bl.a. uppgifternas art, ändamålet med behandlingen och hur länge behandlingen ska pågå. Överföringsförbudet i 33 § PuL är tillämpligt när uppgifter läggs ut öppet på Internet eftersom detta innebär att uppgifterna överförs till olika länder i hela världen.

En förutsättning för att en adekvat skyddsnivå ska anses föreligga i dessa fall är därför att uppgifterna är sådana att de inte behöver något särskilt skydd. Man brukar i detta sammanhang tala om harmlösa uppgifter. Vad som i praktiken kan anses vara harmlöst får bedömas från fall till fall (se Datainspektionens informationsblad *Personuppgifter och Internet*).

Om en adekvat skyddsnivå inte föreligger krävs däremot samtycke för att personuppgifterna ska kunna göras allmänt tillgängliga via Internet (publiceras på en webbplats). Samtycke är ett av undantagen från förbudet mot överföring av personuppgifter till tredje land. Därutöver finns undantag för situationer då behandlingen är nödvändig, t.ex. i samband med

avtal och rättsliga anspråk. Dessa undantag är dock normalt inte tillämpliga när uppgifter läggs ut på en webbplats, utan kan tillämpas när uppgifter överförs till tredje land på annat sätt, t.ex. genom e-post.

Abonnentupplysning

I telelagen finns det särskilda bestämmelser om hur uppgifter om abonnenter får behandlas. Abonnentuppgifter såsom uppgifter om abonnentens namn, adress, yrke eller titel, och telefonnummer får vid abonnentupplysning behandlas bara om abonnenten lämnat sitt samtycke. Abonnenten kan när som helst helt eller delvis återkalla ett lämnat samtycke. Ytterligare uppgifter om denne får därefter inte behandlas.

Dessa bestämmelser gäller för alla aktörer inom abonnentupplysning dvs. sådana som utövar förvärvsmässig verksamhet för upplysning om abonnentuppgifter till allmänheten eller för förmedling av abonnentuppgifter för sådant ändamål. Kravet på samtycke för att behandla abonnentuppgifter gäller inte bara den som själv tillhandahåller upplysningar åt allmänheten. Bestämmelserna gäller även för den som förvärvar abonnentuppgifter och därefter förmedlar dessa vidare i syfte att de slutligen ska ingå i en verksamhet där upplysning om uppgifterna lämnas till allmänheten exempelvis via en nummerupplysningstjänst.

Elektronisk kommunikation

I Sverige finns planer på en särskild lag om elektronisk kommunikation. Den ska genomföra bestämmelser i ett antal nya EU-direktiv som rör området för elektronisk kommunikation. Ett av de direktiv som ska genomföras är direktivet om integritet och elektronisk kommunikation (2002/58/EG). Detta innehåller nya krav på samtycke för behandling av uppgifter vid elektronisk kommunikation. Det gäller exempelvis för obeställd reklam via e-post och för behandling av vissa lokaliseringssuppgifter.

Samtyckets betydelse för anmälningsskyldigheten

Personuppgiftsbehandling som görs med stöd av samtycke behöver inte anmälas till Datainspektionen.

Om man behandlar personuppgifter med stöd av samtycke från de registrerade behöver man inte anmäla helt eller delvis automatiserad behandling till Datainspektionen (se 4 § *Datainspektionens föreskrifter i fråga om skyldigheten att anmäla behandlingar av personuppgifter till Datainspektionen*, DIFS 1998:2, omtryckt DIFS 2001:1).

Behandling av personuppgifter om genetiska anlag som framkommit efter genetisk undersökning ska dock alltid, dvs. oberoende av om behandlingen utförs med stöd av samtycke eller ej, anmälas till Datainspektionen för förhandskontroll.

Bilaga – Exempel på skriftligt samtycke

Följande information ska lämnas till den registrerade innan han eller hon samtycker:

- **Den personuppgiftsansvariges identitet** (namn, adress, telefonnummer och i förekommande fall organisationsnummer och e-postadress),
- **ändamålen med behandlingen** och
- **all övrig information** som behövs för att den registrerade ska kunna ta till vara sina rättigheter i samband med behandlingen, såsom
  - **vilka kategorier av uppgifter som ska behandlas,**
  - **information om mottagarna eller kategorier av mottagare** av uppgifterna,
  - **skyldighet att lämna uppgifter** och
  - **rätten att ansöka om information och få rättelse.**

Ett *exempel* på hur man kan utforma informationen och samtycket finns på nästa sida. Observera att det endast är fråga om ett exempel och inte en mall som går att tillämpa generellt. Informationen måste alltid anpassas till det enskilda fallet.

Bolaget AB
Storgatan 5
102 99 Storstaden
tel. 08-123 456
info@bolaget.se
org.nr. 1234567890

Bolaget AB skulle vilja att du lämnar vissa uppgifter om dig själv till bolaget. Vi skulle vilja behandla personuppgifter om dig för att få en bild av hur du och andra svenskar brukar tillbringa er lediga tid för att på så sätt kunna utveckla nya typer av fritidstjänster.

De uppgifter vi avser att samla in och behandla är namn, ålder, adress, civilstånd, antal barn, barnens ålder, familjens disponibla inkomst efter skatt, förmögenhet, bostadsförhållanden, innehav av fritidsfastighet, innehav av bil och båt, samt uppgifter om hur du brukar tillbringa din fritid.

Du avgör själv om du vill lämna några uppgifter till oss. Uppgifterna kommer endast att behandlas av oss inom företaget. Anonymiserade uppgifter eller helt avidentifierade uppgifter kan dock komma att lämnas ut till externa mottagare såsom företag inom rese-, turist-, hotell och fritidsartikelbranschen.

Du har enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204) rätt att gratis, en gång per kalenderår, efter skriftligt undertecknad ansökan ställd till oss, få besked om vilka personuppgifter om dig som vi behandlar och hur vi behandlar dessa. Du har också rätt att enligt 28 § personuppgiftslagen begära rättelse i fråga om personuppgifter som vi behandlar om dig.

Jag samtycker till att Bolaget AB behandlar personuppgifter om mig i enlighet med det ovanstående.

.....
Ort och datum

.....
Namn

Datainspektionen

Besöksadress: Fleminggatan 14, Plan 9

Postadress: Box 8114, 104 20 Stockholm

Tel: 08-657 61 00 Fax: 08-652 86 52

Beställningar: 08-657 61 42 (telefonsvarare)

e-post: datainspektionen@datainspektionen.se

www.datainspektionen.se